

SEREGSZEMLE – HARMADSZOR

Március 6-án a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára által szervezett Szakkönyvtári seregszemle immár harmadik alkalommal várta a könyvtáros kollégákat. A konferencia a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Társadalomtudományi Szekció együttműködésével jött létre. Idén engem ért az a megtiszteltetés, hogy az egyházi könyvtárosokat képviselhettem, így ebből a szemszögből is láttam azt a gondos szervezést, amit reménység szerint a résztvevők is éreztek.

A konferencia egy délelőtti és egy délutáni ülésszorból állt. Mindegyik két-két egymást követő szekcióban zajlott. A délelőtti ülésszak levezető elnöke Fülöp Ágnes, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár főigazgatója volt. Az első szekció előadásai „A (tudományos) könyvtárügy aktuális kérdései” téma köré szerveződtek. Ebben a szekcióban Dér Ádám (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ), Zsömle Viktor (Széchenyi István Egyetem Egyetemi Könyvtár) és Hubay Miklós (Petőfi Irodalmi Múzeum) előadásait hallhattuk. Dér Ádám „Open Access: a gyakorlati megvalósítást elősegítő és hátráltató tényezők” címmel tartotta előadását. Beszért arról, hogy minden törekvés ellenére 2018-ban az újonnan megjelenő tudományos publikációk közel 85%-a továbbra is csak a folyóiratokra előfizető intézményekben érhető el. A nyílt hozzáférés célját úgy tűnik, hogy eddig nem igazán sikerült megvalósítani. Viszont szólt egy áthidaló megoldásról, az MTA KIK által létrehozott Compass adatbázisról, amely megpróbál a Magyarországon legálisan elérhető tudományos tartalmak keresőfelületeként működni: <http://compass.mtak.hu/>. Ez minden könyvtárban hasznos segítség lehet. Zsömle Viktor „Útbana Smart Library felé? – Könyvtári lehetőségek az Internet of Things korában” című előadásában hallottunk a Blubeam nevű jeladóról (mellyel a könyvtáros a könyvtári térben üzeneteket, értesítéseket küldhet a felhasználóknak), illetve smart LED lámpákat

alkalmazó könyvtárról (ezzel mérhető/állítható a különböző használói terek hőmérséklete, páratartalma, megvilágítása, zajszintje). Az előadásból az is kiderült, hogy a smart LED lámpák lehetőséget biztosíthatnak a jövőben a wifi „li-fi”-vel való kiváltására. A fényen alapuló technológia pedig akár százszor gyorsabb lehet, mint a wifi. Hubay Miklós előadása „A könyvtári feldolgozás új paradigmája” című előadása váltotta ki a jelenlévők legnagyobb érdeklődését. Az előadás szólt a MARC problémáiról, és megoldási javaslatként a BIBFRAME-t mutatta be. Ennek alkalmazásával a feldolgozó (könyvtárosok) által felvitt adatok az informatika és az internet világa számára is láthatóbbak, értelmezhetőbbek, könnyebben elérhetőek lennének.

A második szekció témája az „E-könyvek és digitalizálás a szakkönyvtárakban” címet kapta. Itt Ruttkay Szilvia (Simmelweis Egyetem Központi Könyvtár) és Mohácsi Zoltán (Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Könyvtár) mellett került sor az én előadásomra is. Ruttkay Szilvia „E-könyvek, online könyvek... Mit tud(hat)unk róluk? Intézményi beszerzések tapasztalatairól röviden” című előadásában beszért az e-könyv és az online könyv közötti különbségekről, a beszerzési modellekről és a hozzáférési módokról, továbbá egy általa végzett kisebb közvélemény-kutatás tapasztalatait osztotta meg. Mohácsi Zoltán, a 2017-es év fiatal könyvtárosa díjnyertes pályamunkáját mutatta be „Katonaösök nyomában. Első világháborús digitalizált dokumentumok térképes adatbázisa”. Az előadásban beszért a digitalizálás előkészítéséről, folyamatáról, a kapcsolódó kutatómunkáról, a karakterfelismerési nehézségekről, és bemutatta az elkészült adatbázis keresőfelületét, lehetőségeit. Az adatbázis a magyarezredek.hu oldalon érhető el. Délelőtt került sor az én előadásomra is, amely a 2017-es év fiatal könyvtárosa különdíjas pályamunka bemutatása volt „Megőrzés

és megosztás egyházi környezetben” címmel. Vázlatosan bemutattam a Magyarországi Evangélikus Egyház reformáció 500. évfordulójára készülő gyűjteményi digitalizálási projektjeit: a Magyar Evangélikus Digitális Tárat, az Őskeresőt (egyházi anyakönyvek), az Evangélikus Levéltári Forrásokat, és a Hittudományi Adatbázist.

Ebédszünet után került sor a második ülésszakra, amelynek levezető elnöke Kálmán Rita, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár főosztályvezetője volt. A délután két szekciójának témája a „Speciális gyűjtemények a XXI. században”, illetve a „Szakkönyvtári portrék” címetek kaptak. A délutáni ülésszakban megmutatkozott, hogy a 150 éves KSH Könyvtár mellett jó néhányan, pár éven belül szintén betöltik ezt a szép „kort”. Többek között az Országgyűlési Könyvtár is, melynek múltjáról, jelenéről, jövőjéről Markója Szilárd igazgató beszélt. A megújuló Országos Bírósági Könyvtári Rendszerről, annak szerepéről az ítélező munka támogatásában Gerencsér Judit (Kúria Tőry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára) tartott előadást. Ebben hallottunk a rendszer stratégiai fejlesztéséről, a működésfejlesztésről, gyűjteményfejlesztésről, szakmai továbbképzési programokról, amelyek a humán erőforrás fejlesztését szolgálják, a rendszer- és szolgáltatásfejlesztésről (pl.: szakirodalmi ajánló, központi bírósági intranet előnyeiről), valamint a szakmai együttműködés fejlesztéséről. Molnár Andrea, tudományos titkár az MTA kutatóintézményeinek szakkönyvtár-hálózatát mutatta be. Bándoli Katalin (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjtemény) „Hagyomány – innováció – digitalizáció a zenei gyűjteményekben”

című előadásában a zenei információszolgáltatás és digitalizálás kihívásairól és lehetőségeiről beszélt. Gáspár Anita a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Földtani és Geofizikai Szakkönyvtár Osztályát mutatta be, T. Puskás Márta az Országos Meteorológiai Szolgálat Meteorológiai Szakkönyvtáráról tartott előadást, míg Tóthné Csáki Katalin „Hogy kerül a vetőmag az asztalra? Tudásmenedzsment NÉBIH-módra” című előadásából a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Könyvtárát, és annak szolgáltatásait ismerhettük meg.

Nagyon sokszínű, és színvonalas programon vehettünk részt, amely lehetőséget adott arra, hogy jobban megismerjük az új kutatásokat és a szakkönyvtári világot. A konferencián szerzett információk felhasználására nem kellett sokat várni. Az előadást követő napon kaptunk egy telefonhívást. A vonal másik végén egy kolléganő speciális olvasói kéréssel fordult hozzánk segítségért: „Raffay Sándor: Apokrifus evangéliumok Jézus gyermekségéről” című könyvet keresték. A konferencián ismertetett evangélikus adatbázisokban is megnézte, de sajnos nem járt sikerrel. S valóban... a könyvet felvettük a digitalizálandó dokumentumok listájára, az olvasói kérésnek pedig könyvtárközi kölcsönzéssel tudtunk eleget tenni. Nagy öröm, hogy a kapcsolatok hamar egymásra találtak... várjuk a következő szemlét!

Mészáros Kornélia
Evangélikus Hittudományi Egyetem
Könyvtára